

Professor Johan Giertsen
Det juridiske fakultet
Postboks 7806, 5020 Bergen
tlf. 55589546 – 41256081
Giertsen@jur.uib.no

12. september 2008

Universitetet i Oslo
Det juridiske fakultet
Postboks 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo

Tilsynssensors rapport 2008

Jeg viser til hyggelig møte 14. februar d.å. med prodekanus Finn Arnesen, avdelingsleder Randi Saunes og seniorkonsulent Eli Knotten om opplegget for tilsynssensur 2007/2008:

- Det føres tilsyn på 2. avdeling høsten 2007 og våren 2008. Rapport leveres høsten 2008.
- For høsten 2007 skal tilsynssensor gjennomgår oppgaver og veiledninger, samt et utplukk av karakterklager. Fra og med våren 2008 er det vedtatt overgang til to 6-timers eksamener på 1. – 4. avdeling, mot i dag 8-timers. Hovedfokus settes på sammenligning og oppfølging av at reduksjonen i eksamenslengden faktisk blir fulgt opp ifht oppgavegivningen og sensur.
- Videre skal tilsynssensor få tilsendt klagesaker på formelle feil av faglig art de siste semestrene. Her vil det bli satt fokus på klager fra alle avdelinger. Fakultetet har de siste årene hadde en økende tendens til slike klager, spesielt på veiledninger. Mye kan tyde på at veiledningene i en del tilfeller ikke treffer helt. I tillegg har det fremkommet at det i enkelte tilfeller er gitt for dårlig begrunnelse fra klagesensorene, slik at denne etterlater tvil.
- Generelt bør det ses på kvaliteten på sensorveiledningene. Disse blir gjerne forfattet av forholdsvis nyutdannede jurister. Oppgaveutvalget skal kvalitetssikre, men det er ofte knapp tid. Videre skal veiledningene justeres i sensormøte, men oppmøtet på disse er dårlig.

Jeg takker også seniorkonsulent Eli Knotten for hyggelig samarbeid når det bl.a. gjelder tilsending av materiale.

1 Tilsynssensors oppgaver

På UiO.no er publisert Retningslinjer for tilsynssensor mv. godkjent 8. juni 2005 – http://www.kvalitetssystem.uio.no/Vurdering/retningslinjer_internekstern_sensor.html#tilsynssensor. Under pkt 2 tilsynssensor heter det:

2. Eksternt tilsyn - tilsynssensorordningen

Hjemlet i lov av 1. april 2005 om universiteter og høyskoler § 3-9 nr 1.

2.1 Formålet

Bruk av eksternt tilsyn med sensuren og sensurordningen ved UiO er et ledd i universitetets arbeid for

- å sikre at grader oppnådd ved UiO holder god standard sammenliknet med grader oppnådd med samme eller liknende faglige sammensetning ved andre norske eller utenlandske universitet
 - å sikre at de vurderingsformene og – prosessene som benyttes innen rammen av UiOs grader er tilstrekkelige i forhold til intensjonene for studiene og at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og betryggende måte.
- ...

2.3 Arbeidsoppgaver

I samråd med emneier fastsetter fakultetet tilsynsensors arbeidsoppgaver.

Tilsynsensors arbeidsoppgaver skal være i overensstemmelse med studiekvalitetsplanen

- ved UiO
- ved fakultetet tilsynsensoren har sitt verv og
- ved instituttet/emneier emnegruppen, studieprogrammet eller studiefaget ligger.

Tilsynsensors arbeidsoppgaver skal minimum være

- å føre tilsyn med vurderinger og vurderingsordninger innen rammen av emnegruppe, et studieprogram eller et studiefag
- å føre tilsyn med gjennomførte vurderinger og vurderingsprosesser
- å føre tilsyn med standarden på resultatene
- å gi fagmiljøene tilbakemeldinger som bygger på kontinuitet over tid (tilsynssensor oppnevnes for en periode på tre år) og som kan benyttes i det videre studiekvalitetsarbeidet.

Tilsynssensor rapporterer årlig om dette tilsynet og gir råd om videre utvikling og gjennomføring av vurderingsopplegg (tilsynsensorrapport) og studietilbudet.

2 *Tilsyn høst 2007 og vår 2008 spesielt med JUR-2000*

Jeg har i lys av retningslinjene om tilsyn med ”gjennomførte vurderinger og vurderingsprosesser” og tilsyn med ”standarden på resultatene” sett på eksamen JUR-2000 høstsemesteret 2007 og vårsemesteret 2008. Dette materialet er mottatt:

- a) Eksamensoppgaver, sensorveiledninger og karakterstatistikk for begge eksamensdager for de nevnte eksamener (publisert på nettet);
- b) Eksamensoppgaven utsatt prøve JUR-2000 for H-07;
- c) Kopier av diverse administrativ informasjon fra eksamenskontoret til sensorene;
- d) Statistikk over sensurklager JUR-2000 for H-06, V-07, H-07 og V-08;
- e) Sensurklager fra 20 kandidater H-07 og klagenemndenes vedtak i disse sakene;
- f) Klagenemndenes vedtak i 44 sensurklagesaker JUR-2000 for V-08;
- g) Tre saker med klager over formelle feil eksamen JUR-2000 for H-06;
- h) Besvarelser for kandidater JUR-2000 som påklaget sensurvedtaket H-07.

3 *Tilsynsensors hovedinntrykk*

I rapporten i 2007 skrev jeg dette om mitt hovedinntrykk:

Mitt hovedinntrykk av eksamensarbeidet ved UiO JurFak er at fakultetet utvilsomt innfrir UiOs mål om ”god standard” på gradene sammenlignet med andre fakulteter. Vurderingsformene og –prosessene knyttet til sensur mv. holder et nivå som gjør at både fakultetet og studentene kan føle trygghet for at prøving og vurdering skjer ”på en upartisk og betryggende måte”, jf retningslinjene for tilsynssensor. På disse punktene er jeg overhodet ikke i tvil, og jeg har aldri vært i tvil om dette så lenge jeg har hatt kontakt med fakultetet. Med det store antall kandidater – og derav store ressurser som legges ned i eksamensarbeidet – fakultetet har hatt i svært mange år, er det også mitt inntrykk at fakultetet har vært dyktige til å dra lærdom av dette store erfaringsmaterialet, i form av stadig finsliping og justering av både de faglige og administrative sider ved planlegging og gjennomføring av eksamen. Det følger av dette at denne rapporten bare i begrenset grad inneholder kritiske merknader.

Dette inntrykket vil jeg fastholde etter å ha sett på JUR-2000 i året 2007/2008.

4 *Nettsidene*

Jeg har sett på nettsidene for JUR-2000, særlig informasjon for studieåret 2007/2008. Fakultetet har lagt ned mye arbeid i disse nettsidene, og skal ros for dette. Klikkemulighetene er oversiktlige, tekstene er kompakte, og som leser blir man på disse nettsidene ikke overøst med informasjon, men ved å klikke videre gis tilgang til faglig informasjon som pensum, administrativ informasjon som tidspunkter etc. Alle nettsidene jeg har sett, har vært aktive.

5 *Eksamensoppgavene JUR-2000 høst 2006 og vår 2007*

Dag 1 høst 2007

Praktikumsoppgaven anslått til 5 timer knyttet seg til alminnelig forvaltningsrett, statsforfatningsrett og menneskerettigheter. Teoridelen anslått til 3 timer gjaldt folkerett.

Dag 2 høst 2007

HHH-delen (5/8) gjaldt teorispørsmål innenfor alminnelig forvaltningsrett og praktikum innen spesiell forvaltningsrett (miljø). En teorioppgave innen EØS-rett skulle telle 2/8 og kontrollspørsmål fra statsforfatningsrett og forvaltningsrett (bl.a. velferdsrett, bygningsrett) skulle telle 1/8.

Eksamen utsatt prøve høst 2007 (28. og 30. januar 2008)

Oppgaven dag 1 var hentet fra alminnelig og spesiell forvaltningsrett. Dag 2 reiste spørsmål fra statsforfatningsrett, folkerett og EFTA/EØS.

Dag 1 vår 2008

Vår 2008 var første eksamen med redusert eksamenstid fra 8 til 6 timer. Praktikumsoppgaven anslått til 4 timer gjaldt forvaltningsrett, vinklet mot bygningsrett. En teoridel anslått til 2 timer gjaldt vilkår ved begunstigende vedtak.

Dag 2 vår 2008

Teorispørsmål innledningsvis dreide seg om folkerett. Praktikumsoppgaven gjaldt folkerett knyttet til en tvist mellom Norge og Sverige for den internasjonale domstolen i Haag, bl.a. spørsmål om erstatningsansvar for Norge som følge av at norsk oppdrettsvirksomhet kunne få skadevirkninger i Sverige.

Tilsynssensors vurdering

Samtlige oppgaver synes å ha vært sentrale i forhold til læringskrav og litteraturdekning. Spørsmålene studentene skulle ta stilling til var varierte, og må ha vært godt egnet til å prøve kandidatens faglige ferdigheter.

Jeg har gjennomgått klageskriftene fra de 20 kandidater for H-07 som jeg har fått oversendt og klagenemndenes begrunnelser i disse sakene, samt klagenemndenes begrunnelser i 44 sensurklagesaker for V-08. I ingen av disse sakene ble det reist spørsmål om oppgavens tilknytning til læringskrav, pensum eller undervisning. Det er betryggende.

6 *Sensorveiledningene*

Veiledningene ga grundig uttrykk for læringskrav, litteraturdekning og de sentrale kilder.

I min rapport fra 2007 skrev jeg bl.a. dette om veiledningene i lys av tilsynet på JUR-1000 for 2006/07:

Hvis en veiledning inneholder et stort antall henvisninger til dommer eller annet huskestoff, kan det være en risiko for at særlig yngre sensorer kan komme til å legge overdreven vekt på huskestoff i sensuren. Tilsvarende kan studenter som leser veiledninger etter at sensuren er falt, få det inntrykk at huskestoff er viktigere på eksamen enn hva det etter sensorpraksis faktisk er. Både eksamensformenn og veiledningsforfattere bør være oppmerksom på denne risikoen i utarbeidelsen av veiledningene.

Dette er et spørsmål som også kan reises på bakgrunn av veiledningene JUR-2000 for H-07 og V-08. Veiledningsforfatterne kan i enda større grad fremheve vurderingsmomenter, samt erfaringer fra sensormøtet og fra forfatterens egen sensur. Tilsynssensor kunne også ha ønsket at enkelte veiledninger fremhever sterkere de hensyn som er sentrale innenfor vedkommende rettsfelt. I en del veiledninger kommer disse hensynene i skyggen av det omfattende positive rettsstoffet som veiledningsforfatteren presenterer.

Når det gjelder veiledningene mer generelt, synes det over årene å ha skjedd en dreining i innhold og form. Dette inntrykket skriver seg *ikke* spesifikt fra JUR-2000 i Oslo, men synes å være et mer alminnelig fenomen. Veiledningsforfatterne kunne tidligere legge til grunn at leserne i hovedsak var sensorer som var en begrenset og faglig sterk leserkrets. Mange veiledninger hadde en stram form, distinkt innrettet mot å gi sensorkorpset et så enhetlig vurderingsgrunnlag som mulig.

Særlig etter at veiledningene ble lagt ut på nettet, kan det synes om tekstmengden i veiledningene er svulmet opp, antall kildehenvisninger er ofte omfattende, og vurderingsmomentene står ofte ikke i den grad i fokus.

På bakgrunn av at en rekke studenter (trolig) leser veiledninger som en del av sine læremidler kan veiledningene nå få flere funksjoner – (1) hovedformålet om kommunikasjon blant sensorene, og dessuten (2) informasjon til kandidater som har avlagt eksamen, og (3) informasjon til studenter som via veiledninger søker retningslinjer for god oppgaveløsning og problemhåndtering.

Tiden kan nå være inne til at fagmiljøet tar en debatt om hva en vil med veiledningene. Det kan nok være ulike syn på veiledningenes funksjon, særlig i hvor stor grad veiledningene skal dekke funksjonene (2) og (3) som nevnt. En debatt i fagmiljøene vil formentlig gi et grunnlag for å gi tydeligere signaler for hva fakultetet forventer av veiledningene. Tilsyns sensor tillater seg å spille inn noen momenter i en slik debatt:

For det første bør veiledningene primært være et middel for kommunikasjon mellom sensorene, og skal bidra til et så enhetlig vurderingsgrunnlag som mulig. Veiledningene kan være nyttig informasjon for studentene, men det er ikke det primære.

For det andre bør veiledningene så vidt mulig kommunisere de grunnleggende og nærmest tidløse krav til juridisk problemhåndtering – at problemene er skarpt formulert, at kildene er behandlet selvstendig, at formen er presis etc. Slik en del veiledninger skrives nå, kan enkelte lesere få det inntrykk at huskestoff er viktigere på eksamen enn det er og bør være.

For det tredje kan det være en risiko for at omfangsrike veiledninger med innsiktsfulle drøftelser av mange spørsmål dels kan skape et urealistisk inntrykk av hva som forventes av studentene, og dels kan veiledningen få en slags negativ troverdighet – at leserne får grunn til å tro at andre spørsmål enten er på siden eller utenfor. I hvert fall i forhold til hva som med romslighet er en forsvarlig forståelse av oppgaveteksten, har nok veiledningsforfatterne sjelden ment at veiledningen skal ha en slik negativ troverdighet. Risikoen er likevel kanskje til stede for at yngre sensorer og studenter som leser veiledningene som en ”mal” kan få et slikt inntrykk.

For det fjerde kan UiO JurFak vurdere om veiledningene så vidt mulig bør skrives av de faglig ansvarlige, og ideelt sett bør disse kanskje også delta i sensuren. Det kan i så fall bli lettere å oppnå en forbindelse mellom litteratur/undervisning/oppgaveløsning på den ene siden og eksamen på den annen. Dessuten er det fakultetet ved fagmiljøene som skal definere de krav som vi realistisk sett kan stille til kandidatene, og det er fagmiljøene som skal holde i hevd og føre videre til nye studentgenerasjoner de grunnleggende forventninger til juridisk oppgaveløsning. Det er da kanskje ikke optimalt å delegere skriving av veiledninger til eksterne.

For det femte kan fakultetet vurdere om det ved publisering av veiledningene på nettet bør gjøres tydeligere for studenter som lesere av veiledninger hvilken primær funksjon disse har – og at studenter bør være varsom med å legge veiledninger til grunn som en ”mal” for skriving av eksamensoppgaver.

Disse momentene er kun ment som innspill til UiO JurFak dersom fakultetet vil drøfte hva en forventer av sensorveiledningene i fremtiden. Uansett hvilken retning en eventuell slik debatt vil ta, må det være et poeng at fakultetet kommuniserer til veiledningsforfatterne hvilken profil veiledningene forventes å ha.

Når det gjelder UiB JurFak, er forventningene til veiledningene formulert i Instruks om oppgavegjeving og sensur for mastergraden pkt. 1.4 (mine kursiveringer):

Den kursansvarlege skal laga moment til vurderinga (sensorretteiing) for alle oppgåver. ...

Sensorretteiinga skal kort gjera greie for kva problemstillingar som det er rimeleg å vente at studentane tek opp. Vidare skal det gjerast greie for kva grunnlag kurset har gjeve for å svara på oppgåva. Så langt det er råd, bør det òg gjevast retningsliner for vurderinga.

Ein bør unngå at sensorretteiinga inneheld ei utførleg framstilling av dei rettsspørsmåla som oppgåva reiser eller kan reise, og på det viset skapar eit urealistisk inntrykk av kva som kan krevjast av studentane. ...

7 Eksamenstiden – reduksjon fra 8 til 6 timer

Tilsynssensor er anmodet om å se på om reduksjonen i eksamenstiden fra 8 til 6 timer med virkning fra og med våren 2008 ble fulgt opp ved oppgavegiving og sensur.

For om mulig å få klarhet i om tidsnød var et problem V-08 for flere kandidater enn vanlig, anmodet undertegnede seniorkonsulent Eli Knotten om å reise dette spørsmålet for sensorene JUR-2000. De som svarte, skrev dette:

- (1) ... med forbehold om et forholdsvis begrenset referansegrunnlag; jeg fikk inntrykk av at noe flere kandidater enn tidligere så ut til å ha kommet i tidsnød.
- (2) Jeg har klart inntrykk av at flere kandidater enn vanlig havnet i tidsnød. Det synes jeg også er forståelig. Etter min vurdering var denne oppgaven minst like tidkrevende å besvare som en alminnelig 8-timersoppgave.
Dersom det ikke er meningen at det skal stilles strengere krav til effektivitet og tempo ved eksamensbordet enn tidligere, bør reduksjonen i eksamenstiden i større grad avspeiles i oppgavens omfang.
- (3) Det begynner å bli en stund siden sensuren ble gjennomført (primo juni), men mitt generelle inntrykk er at oppgaven dag 1 (som er den jeg sensurerte) omfangsmessig var relativt bra tilpasset til 6-timers formatet, både når det gjelder antall problemstillinger som skulle drøftes og hvor omfattende drøftelser som ville være nødvendige under de ulike problemstillingene.
En annen sak kan nok være at oppgaven hadde en noe høyere vanskelighetsgrad enn normalt. Blant annet var det en utfordring for mange studenter å identifisere hvilke rettsspørsmål som skulle drøftes (lykkes de med dette, var ikke nødvendigvis de ulike spørsmålene spesielt vanskelige). Den kortere tiden man hadde til rådighet, bidro kanskje til at en del ikke lyktes like godt med problemløsing som de ville ha gjort innenfor en tidsramme på 8 timer. Jeg vil likevel anta at

den underliggende årsaken til dette ikke primært var den kortere tidsrammen, men heller måten oppgaven var utformet på (dette siste er ikke på noen måte ment som noen kritikk mot oppgavens utforming).

Jeg var også klagesensor og kan ikke huske at det var spesielt mange som viste til tidsnød og oppgavens omfang. Det var riktignok enkelte som pekte på at de opprinnelige sensorene ikke hadde tatt tilstrekkelig hensyn til at kandidatene kun hadde hatt 6 timer til rådighet, men innvendinger av denne typen er vel så mye innvendinger mot sensuren som sådan (at den var for streng) enn innvendinger mot oppgavens omfang.

(4) For min del kan jeg bekrefte at en del besvarelser var preget av tidsnød, noe som også er nevnt i sensorveiledningen. Men det må også sies at de fleste kom ganske greit igjennom, selv om mange drøftelser ikke ble spesielt fylldige. Særlig på praktikumsdelen var det mye å tjene på å være poengtert og kortfattet på noen av spørsmålene. Oppgaven hadde en struktur i praktikumsdelen som noen nok brukte mye tid på å finne ut av, og spesielt de som kanskje ikke hadde så mye erfaring i oppgaveskriving. For disse medførte det at teoridelen om vilkårslæren m.m. ble ganske tynn. De beste, og spesielt de som raskt greide å systematisere opplysningene i faktum, kom greit igjennom, selv om de færreste fikk tid til å gå i dybden i drøftelsene. En konklusjon fra meg er at oppgaven lå innenfor rammen av det forsvarlige, men at stoffmengden neppe bør økes.

(5) Det syntes ikke å være tidsnød for studentene. Det ble heller ikke nevnt i noen klager.

(6) Som sensor synes jeg det har vært en fordel at studentene bare fikk en oppgave til eksamen (enten HHH eller praktikum) mot tidligere opp til 3 (HHH, teori og kontrollspm.). Jeg synes sensuren treffer bedre med bare en oppgave.

Jeg har ikke inntrykk av at studentene fikk tidstrøbbel, og det var ikke nevnt i noen av klagen jeg behandlet. Det som var nevnt var at oppgavene var vanskelige og det kan jo ikke studentene klandres for.

(7) Jeg må få si at det var overraskende lite merkbart at eksamenstida var blitt redusert fra 8 til 6 timer. Man kunne jo gjerne ha trodd at kandidatenes besvarelser ville bli merkbart kortere, men jeg tror nok at det bare var de ekstremt skriveglade som ble måtte fatte seg mer i korthet. Eller mao: Jo mer man skreiv på 8 timer, jo mer merkbart ble det at det var 2 timer mindre til disposisjon. Normalstudentene skreiv mao trolig ikke så mye kortere som man kunne ha trodd ... Men det hadde jo vært artig å foreta en systematisk sammenlikning, for å ha mer eksakt forankring for ytterligere funderinger over effekten av eksamenstidforkortelsen.

Jeg var også sensor på 1. avd. i våres, og samme inntrykk gjorde seg gjeldende der.

Jeg kan imidlertid godt tenke meg at studentene foretrekker å ha 8 timer til disposisjon. Det er mer krevende å prestere på 6 timer enn på 8 timer. Her vil jo en enquete blant studentene kunne gi grunnlag for ytterligere diskusjon.

(8) I utgangspunktet tror jeg dag 1 var grei hva gjelder antall spørsmål i praktikumsoppgaven. Problemet var nok mer at oppgaven ikke var av de beste som har vært gitt gjennom årene, noe som gjorde at en del kandidater slet og kanskje fikk litt dårlig tid. Min erfaring var dog at de aller fleste svarte på samtlige spørsmål.

Sensorenes inntrykk er ikke entydig, men i hovedsak må det kunne slås fast at reduksjonen fra 8 til 6 timer har gått uten store problemer.

Av avgjørelsene fra klagenemndene til 44 kandidater JUR-2000 for V-08 som undertegnede har mottatt, var det ingen klagenemnder som i sine begrunnelser knyttet an til mulig tidsnød.

Oppgaveutvalgene bør – på alle avdelingene – ha særlig oppmerksomhet rettet mot oppgavenes omfang, i hvert fall inntil reduksjonen til 6 timer har festnet seg.

8 Klager over påstått formelle feil

Tilsynssensor har mottatt tre saker der kandidater klaget over påståtte formelle feil eksamen JUR-2000 for H-06, og der sakene ble avgjort av UiOs sentrale klagenemnd. Disse sakene synes hver for seg å være spesielle, slik at det er grunn til varsomhet med generelle slutninger. Med dette forbeholdet kan det trekkes ut noen forhold som fakultetet kan ha oppmerksomhet mot:

- (1) På punkter hvor det er ulike syn / alternative fremgangsmåter må veiledningsforfatter og sensorer være åpen for de ulike mulighetene;
- (2) Hvis det er undervist i fremgangsmåter etc. som avviker fra læremidlene, bør dette kommuniseres til veiledningsforfattere og sensorer dersom vedkommende tema kommer på eksamen;
- (3) Veiledninger og sensorer må være åpne for ulike tolkinger av oppgavetekstene. Fordi kandidatene skal tolke disse tekstene i en hektisk eksamenssituasjon, bør rommet for hva som anses som forsvarlige tolkinger være bredt. Dette har en viss sammenheng med muligheten for at omfangsrike veiledninger med behandling av mange spørsmål kan innebære risiko for at veiledningen kan oppfattes å ha negativ troverdighet for spørsmål veiledningen ikke reiser, jf pkt. 6 foran.

9 Administrativ tilrettelegging

Avvikling av eksamener på et juridisk fakultet er en omfattende administrativ prosess. Jeg viser her til det jeg skrev i min rapport for 2007:

En eksamen krever atskillig administrativ kontakt mellom eksamenskontoret og sensorene om frister, møtetidspunkter, utsendelse av besvarelser, svar på løpende henvendelser fra sensorene etc. Når det gjelder dette, har jeg intet å bemerke. Eksamenskontoret ved UiO JurFak gjør etter mitt syn en forbilledlig jobb, i lys av at det samlede årlige kandidatantallet må kreve en stor og oppofrende innsats fra kontorets tilsatte.

10 Karakterstatistikk

Tabellen viser karakterfordeling UiO JurFak JUR-2000 begge dager H-07 og V-08:

	UiO H-07, 1	UiO H-07, 2	UiO V-08, 1	UiO V-08, 2	Snitt
A	6	6	6	4	6
B	28	21	15	20	21
C	35	37	33	36	35
D	22	24	27	25	25
E	7	10	13	8	10
F	3	3	7	7	5

Det er ikke lett å gi en sammenlignbar statistikk for UiB JurFak. Annet studieår i Bergen er det nærmeste vi kommer JUR-2000 med hensyn til hvor lenge kandidatene har studert. Annet studieår i Bergen består av kurs i erstatningsrett, tingsrett, norske og internasjonale rettslige institusjoner og forvaltningsrett II. Tabellen angir karakterfordeling for disse kursene for studieåret 2007/2008:

	UiB 07/08 Erst	UiB 07/08 Ting	UiB 07/08 Inst	UiB 07/08 Forv II	Snitt
A	10	10	8	8	9
B	24	28	28	21	25
C	36	36	38	40	38
D	22	19	18	22	20
E	7	5	6	6	6
F	1	2	2	2	2

Det er noe flere A+B i Bergen og noe færre E+F. På bakgrunn av at studieordningene ved UiO og UiB er forskjellige, er det grunn til varsomhet med å trekke vidtgående slutninger av forskjellene.

Tilsynssensor har lest et mindre antall besvarelser på ulike karakternivåer der kandidatene påklaget sensurvedtaket JUR-2000 for H-07. Med det forbehold at undertegnede ikke deltok i sensuren og heller ikke har sensurert tidligere i JUR-2000, og dermed ikke har noe sammenligningsgrunnlag, er mitt inntrykk at sensorenes og klagenemndenes vurderinger har vært skjønnsomme. For kandidater som fikk endret sitt sensurvedtak var divergensene mellom ordinær sensur og klagesensur innenfor det som må antas å være normalt gitt det skjønn som alltid vil inngå i sensur på jus.

11 Klagevedtak og klagestatistikk

Jeg har gjennomgått klagevedtak for i alt 64 kandidater for H-07 og V-08, i alt 128 vedtak gitt to dager og dermed to vedtak pr. klager. Klagenemndenes uttalelser er tilfredsstillende, og dekker de krav som stilles til denne typen begrunnelser.

Tabellen angir antall prosent av kandidatene som påklaget sensurvedtaket for eksamen JUR-2000 for de aktuelle semestre:

UiO J-2000	Klage%
H-06	12
V-07	16
H-07	13
V-08	10
Snitt	13

Klageprosenten er lavest V-08, som var det første semesteret med eksamenstid 6 timer. Dette er trolig et nytt tegn på at denne omleggingen i hovedsak har gått bra.

Tabellen angir endringer av sensurvedtakene til hhv gunst og ugunst for klagerne. Endringene er angitt i prosent av antall klager.

UiO J-2000 Klager	Gunst	Ugunst
H-06	9	4
V-07	8	1
H-07	8	6
V-08	12	5
Snitt	9	4

Endringsprosentene er relativt stabile. I den grad antall endringer kan si oss noe om sensurens kvalitet, er de stabile endringsprosentene betryggende.

12 Oppsummering

Mitt generelle hovedinntrykk av eksamensarbeidet ved UiO JurFak er at dette både faglig og administrativt utvilsomt innfrir de krav som UiOs sentrale retningslinjer setter, jf pkt 3 foran. Dette inntrykket kan utvilsomt fastholdes etter å ha gjennomgått JUR-2000 for H-07 og V-08. Omleggingen fra 8 til 6 timers eksamenstid synes i hovedsak å ha gått uten særlige problemer.

Mine få merknader gjaldt (1) at fakultetet bør vurdere å gi tydeligere signaler for hvilke forventninger en stiller til sensorveiledningene. Dette gjelder generelt og ikke spesifikt for JUR-2000; og (2) Selv om omleggingen fra 8 til 6 timers eksamenstid ikke synes å ha reist særlige problemer på JUR-2000, bør oppgaveutvalgene – på alle avdelinger – ha oppmerksomhet rettet mot oppgavenes omfang, i hvert fall inntil ordningen med 6 timer har festnet seg, jf også bemerkninger i tilsynssensors rapport i fjor om oppgavenes omfang.

Med vennlig hilsen

Johan Giertsen